

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Савченко Б.М., здоб. ОС «магістр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.С. Морозова**
Державний біотехнологічний університет

В умовах реформування економіки України залучення достатнього обсягу фінансових ресурсів є визначальним чинником повноти забезпечення потреб об'єктів соціальної інфраструктури, дієвості державного регулювання суб'єктів господарювання, рівня матеріального й духовного добробуту населення, темпів розвитку інвестиційно-інноваційної сфери та зростання фінансового потенціалу країни загалом.

Важливою умовою дослідження економічної природи, ролі та значення фінансових ресурсів є виявлення їхньої залежності від вартісної структури валового внутрішнього продукту. У зв'язку з цим пошуки внутрішніх джерел їх зростання необхідно проводити як на мікро-, так і на макрорівні економіки.

Фінансові ресурси є об'єктивною необхідною умовою процесу відтворення на всіх його стадіях, однак формування кінцевої структури відтворення досягається на стадії розподілу, де формуються пропорції між фондами відшкодування, споживання й нагромадження, відбувається розподіл доходів між елементами суспільного виробництва, галузями господарства, соціальними групами, безпосередніми виробниками матеріальних благ.

Варто зазначити, що у сучасній вітчизняній науці існує низка підходів до тлумачення сутності фінансових ресурсів економіки з урахуванням пріоритетних для суспільства завдань, зокрема: забезпечення економічного зростання і свободи, повної зайнятості та соціальної справедливості.

До речі, Н. І. Коваленко визначає їх як ресурси економічної системи, що перебувають у розпорядженні держави, господарюючих суб'єктів і населення та утворені в процесі розподілу вартості суспільного продукту для задоволення різних потреб суспільства, з одного боку, та сукупність відносин, які мають місце у зв'язку із виникненням та використанням фінансових ресурсів – з іншого [1, с. 44].

На переконання С. І. Юрія, фінансові ресурси макрорівня – це грошові фонди, які створюються у процесі розподілу та використання ВВП за певний період, а мікрорівня – це акумульовані підприємством

із різних джерел грошові кошти, які надходять в обіг і призначені для покриття його потреб. Подібної думки дотримується С. В. Мочерний, який висвітлює фінансові ресурси як грошові фонди, створені у процесі розподілу, перерозподілу та використання валового внутрішнього продукту країни [2].

У своїх працях Ю. М. Воробйов зазначив, що фінансові ресурси з теоретичних позицій – це економічна категорія, що характеризує сутність і зміст фінансових відносин у розподільно-перерозподільних процесах соціально-економічної системи держави та виступає їх матеріальним носієм, а з практичних – сукупність коштів, що формуються внаслідок розподілу і перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту як на рівні окремої держави, так і всієї світової економіки суб'єктами господарювання, домогосподарствами, державою і місцевою владою з метою забезпечення їх цілеспрямованого продуктивного використання у фондовій і нефондовій формах, що дає змогу одержувати доходи й прибутки від їх володіння та розпорядження на користь як окремих осіб (фізичних і юридичних), так і всього суспільства [3, с. 20]

Відомий учений Непочатенко О.О. охарактеризував фінансові ресурси як виражену у грошах частину національного доходу, сконцентровану безпосередньо в державі чи на підприємствах для використання на розширене відтворення та загальнодержавні потреби [4, с. 33].

Зокрема, К. В. Павлюк визначає фінансові ресурси як грошові нагромадження й доходи, які створюються у процесі розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту та зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення суспільних потреб [5, с. 34].

На думку В. Г. Дем'янишина фінансові ресурси суспільства – це сукупність грошових фондів, створених у результаті розподілу й перерозподілу ВВП суб'єктами фінансових відносин для досягнення кінцевої мети, забезпечення виконання їхніх завдань, функцій і зобов'язань [6, с. 146].

Проаналізувавши низку визначень досліджуваної категорії, С.В. Хачатурян дає таке визначення фінансових ресурсів підприємств: частина коштів підприємства у фондовій і нефондовій формі, яка формується у результаті розподілу виробленого продукту, залучається у діяльність із різних джерел і спрямовується на забезпечення розширеного відтворення виробництва [7, с. 81].

Натомість, В. М. Родіонова визначила фінансові ресурси підприємства як грошові доходи і надходження, які перебувають у

розпорядженні суб'єкта господарювання та призначені для виконання фінансових зобов'язань, витрат із розширеного відтворення й економічного стимулювання працівників. Розподіл і перерозподіл вартості з допомогою фінансів, вважає вчена, обов'язково супроводжуються рухом грошових коштів, які набувають специфічної форми фінансових ресурсів, формуються у суб'єктів господарювання й держави за рахунок різних видів грошових доходів, надходжень і відрахувань, а використовуються на розширене відтворення, матеріальне стимулювання, задоволення соціальних та інших потреб суспільства.

Таким чином, вищенаведене розмаїття поглядів учених щодо розуміння сутності фінансових ресурсів національної економіки дає змогу запропонувати узагальнююче їх визначення: це вартісне вираження джерел формування майна (активів) держави, суб'єктів господарювання та домашніх господарств, що мають фондовий та нефондовий характер, формуються у процесі розподілу та перерозподілу ВВП і національного багатства, використовуються для задоволення потреб виробництва та соціально-економічного розвитку суспільства.

Інформаційні джерела

1. Коваленко Н. І. Еволюція теоретичних поглядів щодо сутності фінансових ресурсів держави // Економіка та держава. 2018. №12. С. 42–44.
2. Юрія С.І. Економічна сутність та джерела формування фінансових ресурсів підприємства. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_2_077.pdf
3. Воробійов Ю. М. Теоретичні засади формування і використання фінансових ресурсів в соціально-економічній системі держави. URL: http://fbi.crimea.edu/arhiv/2009/nv_4-2009/003vorob.pdf
4. Непочатенко О.О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ: "Центр учбової літератури", 2018. 504 с.
5. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України: монографія. Київ: НДФІ, 2006. 583 с.
6. Дем'янишин В. Теоретичні підходи до сутності фінансових ресурсів суспільства // Формування ринкової економіки в Україні. 2013. Вип. 29, ч. 1. С. 141–152.
7. Хачатурян С. В. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація // Фінанси України. 2003. №4. С. 77–81.